

Kärnkompetens- beskrivning för ledare inom småbarnspedagogiken

Kärnkompetens- beskrivningar för kyrkliga yrken

Kärnkompetensbeskrivningarna beskriver kompetensen för hela yrkeskåren, inte den individuella kompetensen. Beskrivningarna av kärnkompetensen är därför heltäckande och omfattande.

Kärnkompetensen i kyrkans yrken och specialuppgifter består av både en yrkesmässig kärnkompetens och en kärnkompetens som är gemensam för kyrkliga yrken.

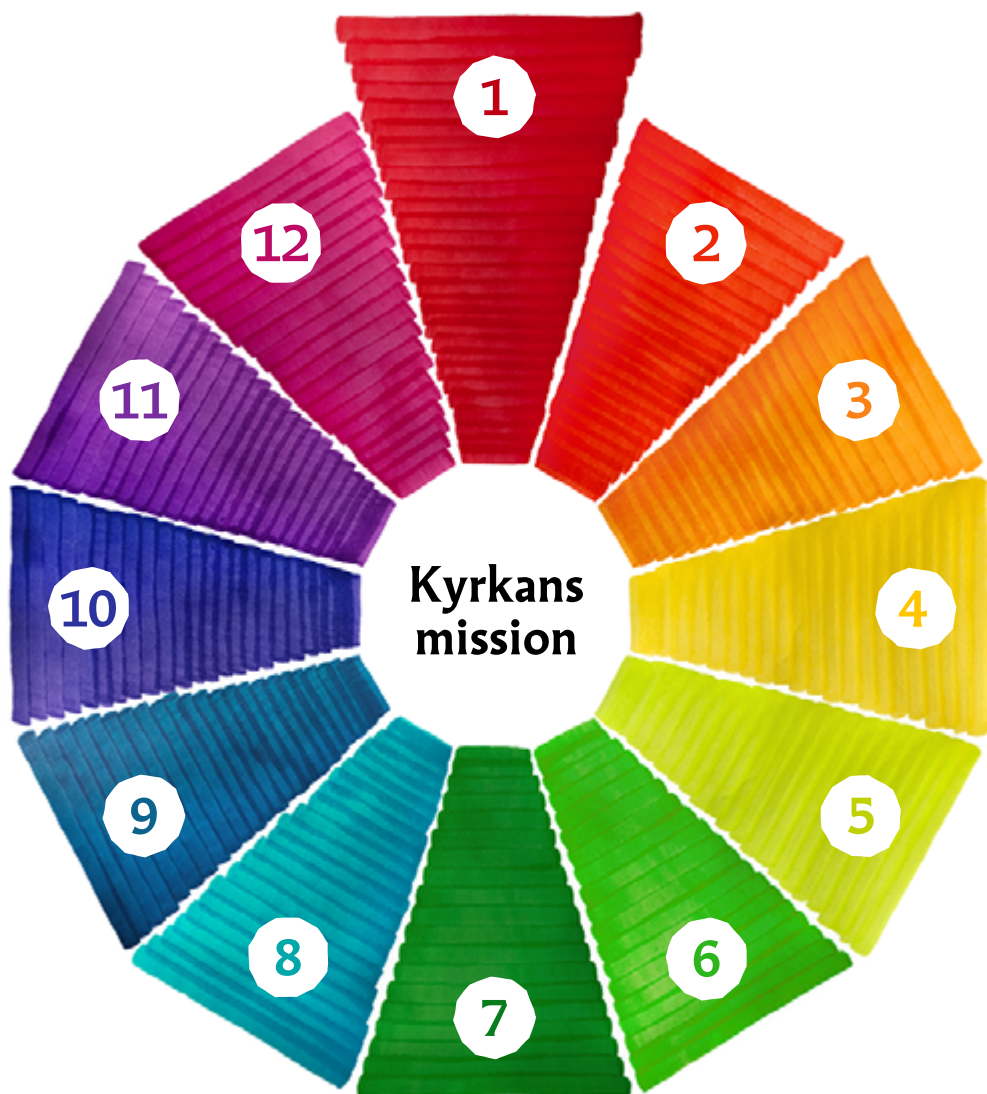
Den innehållsmässiga utgångspunkten för kärnkompetensbeskrivningarna är kyrkans uppdrag.* Uppdraget utgör grunden och utgångspunkten för kyrkans arbete, och de olika kyrkliga uppgifterna bygger i sin tur sitt innehåll och sin grund på detta.

Beskrivningarna öppnas när du klickar på yrket/specialuppgiften eller på färgsymbolen i cirkeln. I början av varje beskrivning ser du de klickbara textrubrikerna.

Biskopsmötet godkände kärnkompetensbeskrivningen för präster 18.5.2020 och kyrkostyrelsens plenum de övriga kärnkompetensbeskrivningarna 21.4.2020. Webbplatsen har producerats av Kyrkostyrelsen.

* Det centrala för kärnkompetensen i kyrkliga yrken och specialuppgifter är kyrkans uppdrag (Missio Dei). Det här uppdraget utför kyrkan på ett helhetsbetonat sätt: genom att möta, kalla och tjäna människor samt föra fram det goda budskapet.

1	Gemensam kärnkompetens	7	Tjänsteinnehavare inom diakonin
2	Barnledare	8	Ledare för missions- och internationellt arbete
3	Ledare inom småbarnspedagogiken	9	Ungdomsarbetsledare
4	Familjerådgivare	10	Sjukhuspräst
5	Skol- och studentarbetare	11	Präst
6	Anställda inom omsorgs- och teckenspråksarbetet	12	Kantor

Bakgrund

I det här dokumentet beskrivs kärnkompetensen för ledare inom småbarnspedagogiken i Evangelisk-luthersk kyrkan i Finland. Alla ledare inom småbarnspedagogiken har inte samma kompetens, utan vars och ens individuella kompetens är en kombination av utbildning, arbetsuppgifter, omvärld och de mål som ställts upp för arbetet. Kärnkompetensen består av kunskap, förmågor och färdigheter som används, tillämpas och utvecklas i yrkeskontexten.

Om kärnkompetensens begrepp

I beskrivningen av kärnkompetensen används termerna kompetens, förmåga och yrkeskunskap. Kompetens är det mest omfattande begreppet och står för besittande, tillämpning, användning och utveckling av kunskap och förmågor samt medvetenhet om känslor och attityder.

Förmågan beskriver hur kompetensen syns i praktiken. Ett exempel på en förmåga är självreglering, som möjliggör medvetet och situationsanpassat handlande.

Yrkeskunskapen består av de egenskaper, attityder och förmågor som generellt anses behövas i yrket och som förutsätts för att kompetens ska uppstå och som möjliggör utveckling av kompetensen. Dessutom behövs förmåga till självreflektion, som gör det möjligt för medarbetaren att utvärdera sitt eget agerande. Till självreflektionen hör bland annat att vara medveten om sina egna attityder, uppfattningar eller åsikter.

Kärnkompetensen utvecklas via den utbildning som leder till examen, i arbetslivet och via fortbildning. Kärnkompetensbeskrivningen används till exempel för att

- under studietiden forma yrkesidentiteten och skapa en överblick över yrket
- under karriären spegla den egna yrkesidentiteten och utvecklingen samt i chefsarbetet som ett hjälpmedel vid utvecklingssamtal, kompetensutveckling och rekrytering
- presentera kyrkliga yrken bland annat i samarbetsnätverk
- utveckla utbildningen.

Tjänsten som ledare inom småbarnspedagogiken och kyrkan som andlig gemenskap

Tjänst som ledare inom småbarnspedagogiken avser en tjänst som en församling eller kyrklig samfällighet har inrättat för skötsel av uppgiften att leda småbarnspedagogiken. Tjänsten förutsätter teologisk och pedagogisk kompetens samt kompetens inom småbarnspedagogik och det sociala området. Kyrkostyrelsen beslutar vilken examen som krävs för en sådan tjänst i en församling eller en kyrklig samfällighet.

Den yrkeshögskoleexamen som krävs ger en omfattande kompetens som behövs för olika tjänster och befattningar som ledare inom småbarnspedagogiken. Inom yrkeskåren finns också personer som är anställda i kyrkliga och andra organisationer, vid läroanstalter och inom privata sektorn.

Till kärnkompetensen för ledare inom småbarnspedagogiken hör kyrkans mission, kyrkans grundläggande uppdrag och medvetenhet om andlighet. Kyrkans uppdrag (mission) är grunden för kyrkans arbete och är också det som motiverar och avgör innehållet i en tjänst som ledare inom småbarnspedagogiken. Med kyrkans uppdrag avses Guds verk i världen. Kyrkan utför sitt uppdrag genom att möta, kalla, tjäna och föra fram det glada budskapet. Utifrån sitt andliga uppdrag är kyrkan en värdegemenskap där kärnan utgörs av tron på Gud, kärleken till nästan och ansvaret för skapelsen.

Ledaren inom småbarnspedagogiken planerar och genomför evenemang samt koordinerar och utvecklar församlingens småbarnspedagogik och familjearbete tillsammans med barnledarna. Ledaren inom småbarnspedagogiken bjuder in barn och familjer att delta i och utveckla verksamheten, uttrycka sina önskemål och ta initiativ. En viktig del av arbetet är samarbete med kommunens småbarnspedagogik, till exempel daghem, och med andra som arbetar med barn och familjer. En annan viktig uppgift är att individuellt möta människor i olika livssituationer.

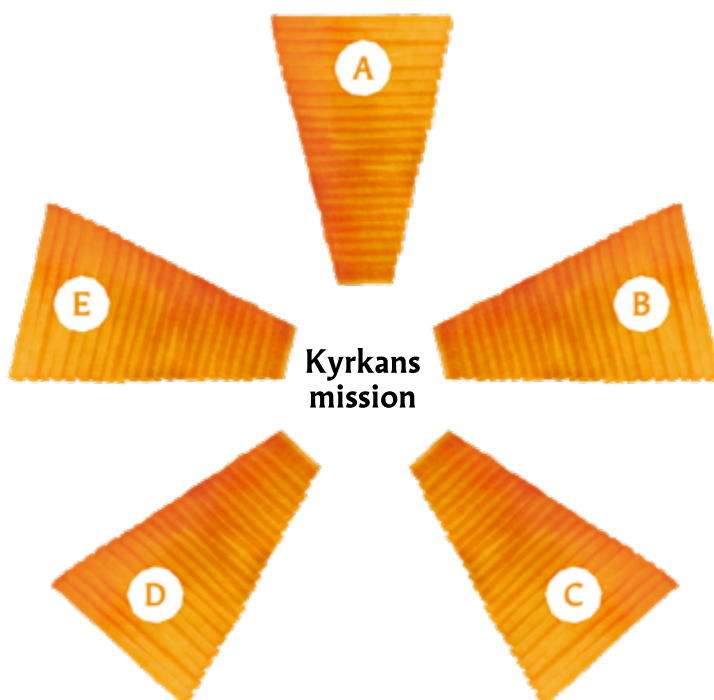
I sitt arbete behöver ledaren inom småbarnspedagogiken vara förtrogen med kyrkans värderingar och förbinda sig att handla enligt dem. Relationen till Gud är både en kraftkälla och en förutsättning för arbetets trovärdighet. I egenskap av religiöst samfund har kyrkan rätt och skyldighet att värna om sina egna tolkningar av världen, människan och verkligheten.

Därmed förväntas ledaren inom småbarnspedagogiken och andra medarbetare förbinda sig till kyrkans andliga uppdrag, värderingar och trostolkningar. Att vårda det andliga livet, bland annat genom bibelläsning, bön och deltagande i församlingens gemensamma gudstjänster, är ett centralt element i arbetet och vården av den personliga tron.

Kärnkompetens för ledare inom småbarnspedagogiken

Kärnkompetensen för ledare inom småbarnspedagogiken utgörs av den yrkesspecifika kompetensen och den kärnkompetens som är gemensam för alla kyrkliga yrken.

Den yrkesspecifika kärnkompetensen beskriver kärnan i yrket, det som skiljer det från övriga yrken. De olika delområdena är teologisk kompetens och värdekompetens, interaktionskompetens, omvärlds- och gemenskapskompetens, arbetslivs- och utvecklingskompetens samt den yrkesspecifika kompetensen för ledare inom småbarnspedagogiken.

- A) Uppgiftsspecifik kompetens för ledare inom småbarnspedagogiken
- B) Interaktionskompetens
- C) Teologisk kompetens och värdekompetens
- D) Arbetslivs- och utvecklingskompetens
- E) Omvärlds- och gemenskapskompetens

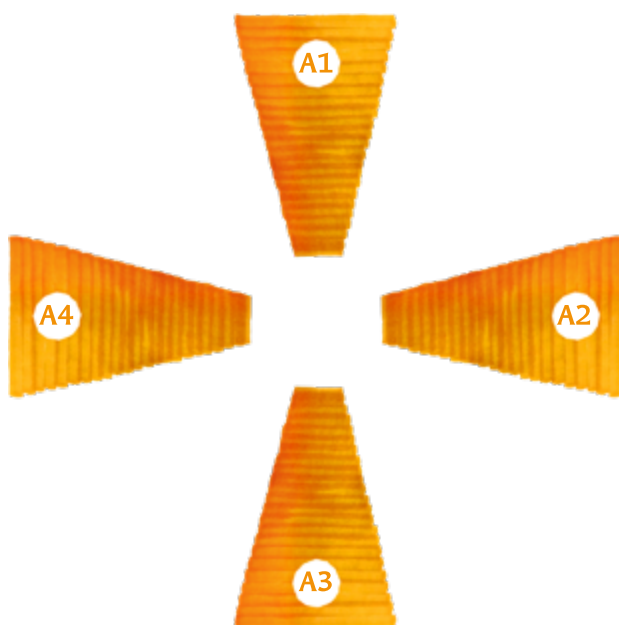
Den gemensamma kärnkompetensen för kyrkliga yrken förenar de olika yrkena och visar vilken kompetens som behövs i synnerhet för det andliga arbetet. Interaktionskompetens, omvärlds- och gemenskapskompetens, arbetslivs- och utvecklingskompetens samt teologisk kompetens och värdekompetens är viktiga områden och omfattar mycket som är gemensamt med övriga yrken inom kyrkan.

Yrkesspecifik kärnkompetens för ledare inom småbarnspedagogiken

A) Uppgiftsspecifik kompetens för ledare inom småbarnspedagogiken

En ledare inom småbarnspedagogiken är sakkunnig inom kyrkans fostran. Arbetet karakteriseras av pedagogisk ledning och möten med barn och familjer. Kyrkans fostran består i att stödja och möjliggöra ett holistiskt växande för människor i alla åldrar – hjälp till att utvecklas som människa, nästa, medlem av gemenskapen och del av skapelsen. Det handlar om att vara, göra och förundras tillsammans. Det centrala är att tillsammans med familjerna trygga en ostörd fysisk, psykisk och andlig utveckling.

A1) Kompetens för kyrkans fostran

A2) Kompetens för pedagogisk ledning

A3) Kompetens för familjecentrerat arbetssätt

A4) Kompetens för förebyggande samt korrigerande och rehabiliterande familjearbete

A1) Kompetens för kyrkans fostran förutsätter

- förmåga att identifiera betydelsen av kyrkans fostran i vardagen ur barnets och familjens perspektiv
- förmåga att utveckla verksamheten så att den omfattar hela utvecklingen från barndom till ålderdom
- förmåga att identifiera vad den egna människosynen betyder för ett holistiskt stödande av människor i alla åldrar
- förmåga att förklara dopets betydelse både som Guds gåva och som kallelse att leva som kristen
- fadderskapsrelationer i olika utvecklingskedan i barnets liv
- förmåga att uppmuntra barn och familjer att mångsidigt leva ut sitt församlingsmedlemskap.

A2) Kompetens för pedagogisk ledning förutsätter

- förmåga att tillsammans med arbetsteamerna leda och styra utvecklingen av småbarnspedagogikens pedagogiska processer
- förmåga till medvetenhet om handlednings- och lärandeprocessernas betydelse i den pedagogiska ledningen
- förmåga att tänka och leda verksamheten strategiskt
- förmåga att vara medveten om och reflektera över sitt eget synsätts verkningar på ledningen av den pedagogiska verksamheten
- förmåga att bedöma och motivera pedagogiska helhetslösningar och deras bakomliggande principer och värden såväl i arbetsgemenskapen som tillsammans med föräldrar och vårdnadshavare.

A3) Kompetens för familjecentrerat arbetssätt förutsätter

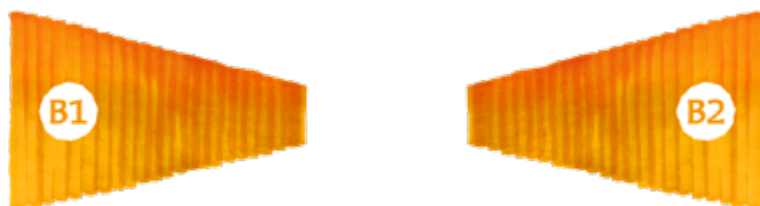
- förmåga att se familjen och föräldraskapet som resurs
- förmåga att identifiera och reflektera över sina uppfattningar och attityder till olika slags familjeformer
- förmåga att identifiera individers och familjers resurser i olika livsskeden och livssituationer
- förmåga att utveckla familjecentrerad verksamhet som för samman generationerna
- förmåga att utveckla familjecentrerad verksamhet som stärker glädjen i föräldraskapet
- förmåga att främja och utveckla ett familjecentrerat arbetssätt i församlingen
- förmåga att stärka familjernas delaktighet genom utveckling av strukturerna i verksamheten.

A4) Kompetens för förebyggande samt korrigerande och rehabiliterande familjearbete förutsätter

- förmåga att utveckla och koordinera det förebyggande familjearbetet som helhet
- förmåga att tillämpa och koordinera situationsanpassade arbetssätt för förebyggande eller korrigerande och rehabiliterande familjearbete
- förmåga att överblicka olika service- och stödsystem för familjer och olika service- och stödformer
- förmågan att hänvisa och uppmuntra familjer att anlita hjälp- och stödtjänster (servicehandledning).

B) Interaktionskompetens

Interaktionskompetensen för ledare inom småbarnspedagogiken bygger på den interaktionskompetens som är gemensam för kyrkliga yrken. Centralt är professionell interaktionskompetens i olika team och arbetsgrupper, där det är viktigt att skapa möjligheter för att stärka barnens interaktionskompetens utifrån principerna om jämlikhet och delaktighet.

B1) Interaktionskompetens som hör till rollen som ledare inom småbarnspedagogiken

B2) Kommunikationskompetens

B1) Interaktionskompetens som hör till rollen som ledare inom småbarnspedagogiken förutsätter

- förmåga att identifiera och utveckla sin egen professionella interaktionsroll (i nätverken som sakkunnig, i arbetsgemenskapen som koordinator eller närmaste chef)
- förmåga till professionella samtal och handledning tillsammans med barnledarna och andra arbetsteam
- förmåga att handleda och stärka interaktionsfärdigheterna i arbetsteam.

B2) Kommunikationskompetens förutsätter

- förmåga att stärka och bygga upp gemenskap i digitala miljöer och sociala medier
- förmåga att genomföra digital och annan kommunikation samt marknadsföring av församlingens småbarnspedagogiska tjänster i synnerhet för föräldrar och vårdnadshavare
- förmåga att skapa småbarnspedagogiska verksamhetsmodeller som ger multilitteracitet samt förmåga till käll- och mediekritik

C) Teologisk kompetens och värdekompetens

Barnvänlig teologi och andlighet tar sig fyra olika uttryck i kyrkan:

- vi gör teologi tillsammans med barnen
- vi stöder barnens eget teologiska tänkande och agerande och deras andlighet
- vi gör teologi för barn
- vi gör teologi om barn.

C1) Kompetens för barnvänlig teologi och för att göra teologi tillsammans med barn och familjer

C2) Kompetens för kyrkans grundläggande uppgift (missiologisk kompetens)

C3) Bibelkompetens

C4) Kompetens för gudstjänstliv

C5) Diakonal kompetens

C6) Själavårdskompetens

C7) Etisk kompetens och värdekompetens

C8) Religions- och åskådningskompetens

C1) Kompetens för barnvänlig teologi och för att göra teologi tillsammans med barn och familjer förutsätter

- förmåga att som teologisk utgångspunkt för arbetet se barnens värde och roll som förebild
- förmåga att iaktta och identifiera aktuella teologiska teman och frågor såväl i barnens och familjernas liv som i närmiljön och globalt
- förmåga att bokstavligen göra och skapa teologi tillsammans med barnen och familjerna som en del av vardagliga situationer och handlingar (till exempel sånger, formuleringar, böner, material)
- förmåga att tillsammans med barnen och familjerna delta i diskussionen om kyrkans tro och lära och om hur den tillämpas i kyrkans liv och verksamhet med barn och familjer
- förmåga att ta upp kyrkans tro, lära och tradition samt barns och familjers frågor till dialog.

C2) Kompetens för kyrkans grundläggande uppgift (missiologisk kompetens) förutsätter

- förmåga att förstå missionsinriktningen som en grundläggande uppgift i kyrkans verksamhet
- förmåga att stärka barns och familjers lutherska identitet som medlemmar i Kristi världsvida kyrka
- förmåga att agera naturligt som kristen fostrare i en religiöst pluralistisk miljö.

C3) Bibelkompetens förutsätter

- förmåga att använda och tolka Bibeln tillsammans med personer i olika åldrar
- förmåga att handleda till en bättre förmåga att använda och tolka Bibeln
- förmåga att ställa sig i ett dialogiskt förhållande till Bibeln
- förmåga att tillsammans med arbetsteamet stärka en mångsidig användning av Bibeln i småbarnspedagogiken och familjearbetet.

C4) Kompetens för gudstjänstliv förutsätter

- förmåga att forma ett mångsidigt gudstjänstliv tillsammans med barnen och familjerna
- förmåga att genomföra och utveckla nattvardsfostran tillsammans med barnen och familjerna
- förmåga att stödja barnens och familjernas andliga liv och olika former av andlighet
- förmåga att i enlighet med de gällande riktlinjerna och principerna utveckla och genomföra religiösa evenemang tillsammans med kommunens småbarnspedagogik.

C5) Diakonal kompetens förutsätter

- förmåga att främja principen om kärleken till nästan och barnens och familjernas bästa
- förmåga att stärka barns empatiska förmåga
- förmåga att utföra diakoni tillsammans med barnen och familjerna
- förmåga att identifiera tecken på ensamhet, fattigdom och marginalisering hos barn, unga och familjer samt agera på ett ändamålsenligt sätt så som situationen kräver i enlighet med principen om förebyggande samt korrigerande och rehabiliterande arbetssätt
- förmåga att utmana strukturer i kyrkan och samhället för barnens och familjernas bästa samt förmåga att ställa sig på barnens, de ungas och familjernas sida.

C6) Själavårdskompetens förutsätter

- förmåga att identifiera barns och familjers behov av andliga samtal
- förmåga att mångsidigt tillämpa metoder för andligt stöd och själavård i mötet med barn, familjer och gemenskaper
- förmåga att vara själavårdare för barn och familjer
- förmågan att identifiera och bearbeta andliga frågor från sin egen barndom och sitt eget förhållningssätt till sorg och lidande som barnen och familjerna möter.

C7) Etisk kompetens och värdekompetens förutsätter

- förmåga att hjälpa känna igen och stärka barnens och familjernas egna värderingar och deras betydelse i vardagen
- förmåga att handleda barnen till likvärdigt bemötande och respekt för människovärdet.

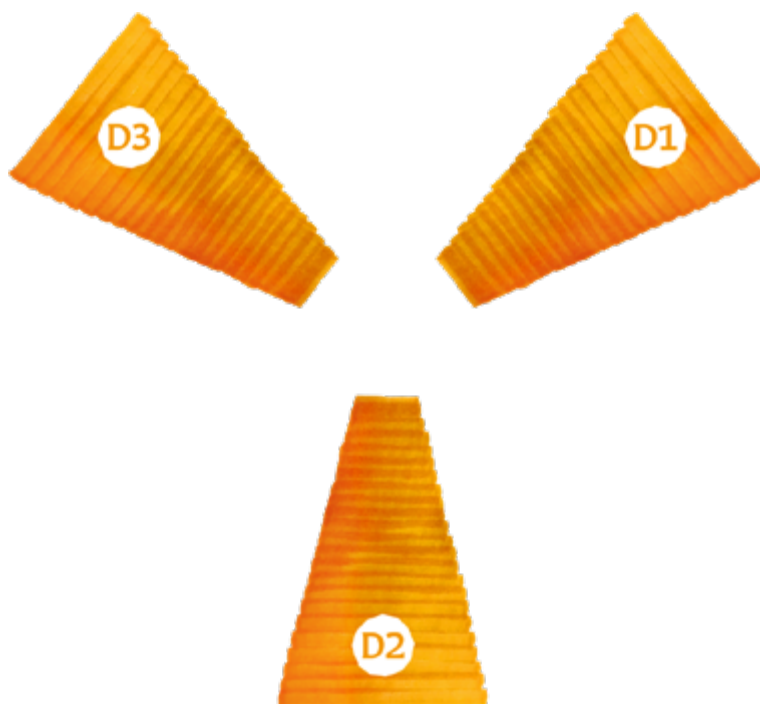
C8) Religions- och åskådningskompetens förutsätter

- förmåga att identifiera olika skeden i barns åskådningsmässiga och religiösa utveckling
- förmåga att handla åskådnings sensitivt
- förmåga att bygga dialog mellan religioner och åskådningar
- förmåga att handleda barnen till ett dialogiskt sätt att kommunicera
- förmåga att främja principerna för åskådningsfostran i nätverkssamarbete med andra aktörer.

D) Arbetslivs- och utvecklingskompetens

Ledare inom småbarnspedagogiken är ett yrke som är inriktat på framtiden. En hoppfull atmosfär, uppmuntran att leva både i nuet och i framtiden anger inriktningen för arbetslivs- och utvecklingskompetensen.

D1) Ledning av arbetslivskompetens

D2) Utvecklingskompetens

D3) Framtidskompetens

D1) Ledning av arbetslivskompetens förutsätter

- förmåga att utnyttja sin handledningskompetens vid introduktion av nya anställda och vid handledning, mentorering och kompetensutveckling under karriären
- förmåga att utnyttja sin handledningskompetens i handledningen av lärande i arbetet, praktik och prao-elever

- förmåga att koordinera arbetsuppgifterna för studerande på arbetsplatsen samt introduktionen i arbetet och säkerställa ömsesidig respons och utvärdering
- förmåga att marknadsföra församlingen som en plats för lärande i arbetslivet och praktikplats.

D2) Utvecklingskompetens förutsätter

- förmåga att identifiera sina egna attityder till kreativitet och innovativitet
- förmåga att göra försök och utveckla verksamheten tillsammans med arbetsteamet, barnen och familjerna
- förmåga att använda mångsidiga metoder för försök och utveckling
- förmåga att utvärderas verksamhetens kvalitet och verkningar tillsammans med barnen, familjerna och arbetsteamet.

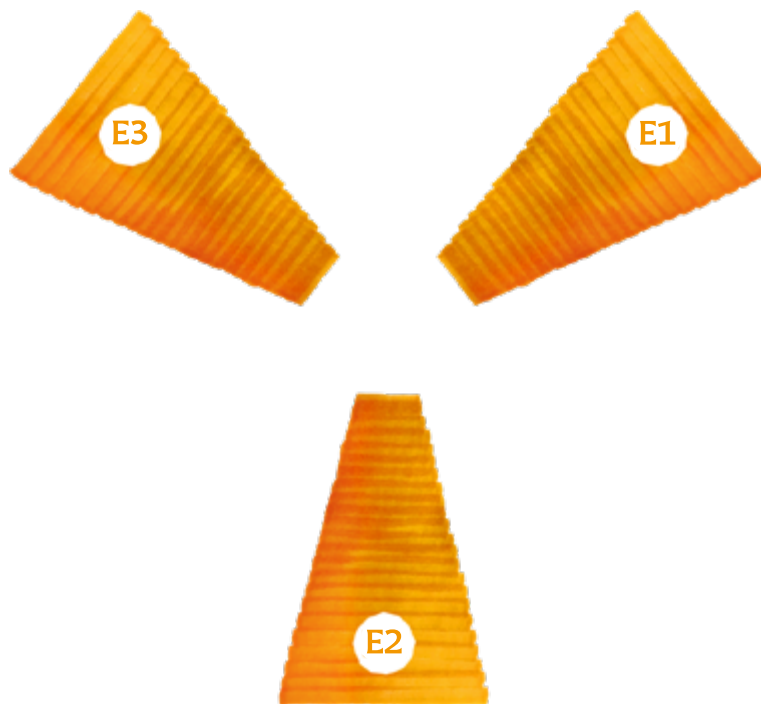
D3) Framtidskompetens förutsätter

- förmåga att arbeta förebyggande och använda andra framtidsinriktade arbetssätt tillsammans med barnen och familjerna
- förmåga att handleda barn och familjer i att hantera känslor, tankar och förhoppningar om framtiden
- förmåga att främja ett perspektiv av hopp tillsammans med barnen och familjerna
- förmågan att identifiera och reflektera kring sina egna synsätt och attityder till framtiden.

E) Omvärlds- och gemenskapskompetens

För ledare inom småbarnspedagogiken är det en central del av arbetet att stärka barnens och familjernas möjligheter att såväl ta ansvar som växa till ansvar samt tillsammans påverka verksamheten i församlingen och näromgivningen.

Även regionala nätverk är ett viktigt element i arbetet. Där utförs ömsesidigt och gemensamt utvecklingsarbete.

- E1) Påverkanskompetens**
- E2) Gemenskapskompetens**
- E3) Nätverkskompetens**

E1) Påverkanskompetens förutsätter

- förmåga att tillsammans med familjerna iaktta och identifiera särdrag i den lokala livsmiljön och kulturen
- förmågan att uppmuntra familjer att påverka i frågor som berör dem
- förmåga att intressera sig för och tillsammans med familjerna främja genomförandet av deras initiativ och förslag
- förmåga att utnyttjas barnkonsekvensanalyser och hörande av barn och unga som en del av påverkan på förvaltningen och strukturerna.

E2) Gemenskapskompetens förutsätter

- förmåga att identifiera situationer där det går att starta en gemensam aktivitetsprocess med barnen och familjerna
- förmåga att möjliggöra och bygga upp en gemenskapsbaserad verksamhetskultur bland barn och unga
- förmåga att stärka glädjen i att göra och vara tillsammans
- förmåga att koordinera och handleda frivilligverksamhet och utveckla former för kamratstöd och handledning.

E3) Nätverkskompetens förutsätter

- förmåga att i verksamhetsmiljön identifiera i synnerhet faktorer som påverkar barns och familjers välbefinnande
- förmåga att fungera i mångprofessionella nätverk också tillsammans med barnen och familjerna
- förmåga att förhandla och ingå avtal med lokala aktörer
- förmåga att tillägna sig kunskap om och verka i samarbets- och avtalsituationer med lagstiftningen som grund.

KYRKOSTYRELSEN[†]